

Sigurno rukovanje vatrenim oružjem

Dugošija, Ljubiša

Undergraduate thesis / Završni rad

2015

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Karlovac University of Applied Sciences / Veleučilište u Karlovcu**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:128:918305>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-13**

VELEUČILIŠTE U KARLOVCU
Karlovac University of Applied Sciences

Repository / Repozitorij:

[Repository of Karlovac University of Applied Sciences - Institutional Repository](#)

zir.nsk.hr

DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJI

**VELEUČILIŠTE U KARLOVCU
ODJEL LOVSTVA I ZAŠTITE PRIRODE
STUDIJ LOVSTVA I ZAŠTITE PRIRODE**

LJUBIŠA DUGOŠIJA

SIGURNO RUKOVANJE VATRENIM ORUŽJEM

ZAVRŠNI RAD

KARLOVAC, 2015.

VELEUČILIŠTE U KARLOVCU
ODJEL LOVSTVA I ZAŠTITE PRIRODE
STUDIJ LOVSTVA I ZAŠTITE PRIRODE

LJUBIŠA DUGOŠIJA

SIGURNO RUKOVANJE VATRENIM ORUŽJEM

ZAVRŠNI RAD

Mentor:

Tomislav Dumić, mag.ing.agr., pred.

KARLOVAC, 2015.

SAŽETAK:

Vatreno oružje je svako prijenosno cijevno oružje koje ispaljuje, služi za ispaljivanje ili se može lako prepraviti za ispaljivanje sačme, zrna ili nekog drugog projektila djelovanjem potisnog punjenja.

Praktična uporaba vatrenog oružja je bitna jer uključuje više elemenata od samog pucanja, a promatranjem osobe koja nosi vatreno oružje može se dosta zaključiti o njegovoj uvježbanosti i izobrazbi.

Cilj ovog rada je predočiti način na koji se treba sigurno rukovati vatrenim oružjem da ne bi došlo do neželjenih posljedica koje u krajnjem slučaju najčešće rezultiraju nanošenjem teških tjelesnih ozljeda a nerijetko i smrću. Sigurna i pravilna uporaba vatrenog oružja ovisi o svjesnosti osobe, o potrebi pridržavanja pravila sigurnosti, o stupnju znanja i vještine korisnika koje se odnose na sigurno rukovanje vatrenim oružjem, i naposljetku o njegovoj odgovornosti u dosljednom pridržavanju pravila sigurnosti.

U provedbi skupnog i pojedinačnog lova, lovci se moraju pridržavati pisanih i nepisanih pravila lovačkog ponašanja koja reguliraju aspekt sigurnosti sudionika u lovu.

Ključne riječi: lov, sigurnost, vatreno oružje, lovačko ponašanje, tjelesna ozljeda

ABSTRACT:

A firearm is every portable weapon consisting of a barrel that fires, is used for firing or can be easily modified for the firing of buckshots, bullets or some other kind of projectile discharged or launched through explosive based propellants.

Practical use of the firearm is very important because it includes more elements than just shooting, through observation of persons carrying firearms much can be concluded about their training and education.

The aim of this paper is to present the way it should be safe to handle firearms to avoid unintended consequences that ultimately result in the most common serious bodily injury and often death. Safe and proper use of a firearm depends on the awareness of people about the need to comply with safety rules, the level of knowledge and skills for relating to the safe handling of firearms, and ultimately his responsibility in the consistent adherence to safety rules.

In the implementation of the total and individual hunting, hunters must comply with the written and unwritten rules of conduct that govern the hunting aspect of the safety of participants in the hunt.

Keywords: hunting, safety, firearms, hunting behaviour, bodily injury.

SADRŽAJ

1. UVOD	1
1.1. Oružje - bitni pojmovi i podjela – (Zakon o oružju, „NN 59/12“)	2
1.1.1. Bitni pojmovi.....	2
1.1.2. Podjela oružja prema zakonu o oružju.....	3
1.1.3. Vatreno oružje.....	3
1.2. Statistički podatci o stradavanju lovaca uslijed nesigurnog rukovanja vatrenim oružjem	6
1.3. Provedena dosadašnja istraživanja u izobrazbi rukovanja vatrenim oružjem	7
2. SIGURNOSNA PRAVILA PRILIKOM RUKOVANJA VATRENIM ORUŽJEM	12
2.1. Pravila primarne razine sigurnosti	12
2.1.1. Oružjem uvijek postupajte kao da je napunjeno	12
2.1.2. Oružje nikad ne usmjeravajte u ono što ne namjeravate gađati	13
2.1.3. Ne držite prst na okidaču ako niste spremni za paljbu.....	14
2.1.4. Prije paljbe obvezno provjerite sigurnost okoline cilja	14
3. SIGURNO RUKOVANJE LOVAČKIM ORUŽJEM	15
4. SIGURNO RUKOVANJE VATRENIM ORUŽJEM TIJEKOM LOVA	19
4.1. Sigurnosna pravila prilikom rukovanja vatrenim oružjem tijekom lova	21
4.1.1. Sigurnost oružja	21
4.1.2. Znanja o oružju	22
4.1.3. Lovačko iskustvo.....	22
4.1.4. Obučenosn rukovanja oružjem	22
4.1.5. Odgovorno ponašanje	22
4.2. Mjere sigurnosti pri provedbi skupnih lovova	25
4.2.1. Skupni lov na krupnu divljač – (Divlja svinja)	25
4.2.1. Skupni lov na sitnu dlakavu i pernatu divljač	26
5. STANJE IZOBRAZBE PRI RUKOVANJU VATRENIM ORUŽJEM U RH	28
5.1. Osposobljavanje građana za pravilnu uporabu vatrene oružja	30
6. RASPRAVA	35
7. ZAKLJUČAK	38
8. LITERATURA	39

POPIS PRILOGA

Popis slika:

Slika 1. Napunjeno oružjem streljivom.....	17
Slika 2. Prilikom rukovanje oružjem kažiprst se ne smije držati na okidaču.....	18
Slika 3. Puška sačmarica.....	20
Slika 4. Mauser 98 K.....	21
Slika 5. Sigurno rukovanje dugim vatrenim oružjem na strelištu	24
Slika 6. Sigurno rukovanje kratkim vatrenim oružjem na strelištu.....	32

Popis tablica:

Tablica 1. Usporedba skupine koja je učila po metodi Deset pravila (N=40) i skupine koja je učila po metodi Četiri plus šest pravila (N=40) tijekom 20 vježbi: prosječan broj pogrešaka sigurnosti (M), pripadajuća raspršenja (SD) i F-omjer iz ANOVA-e...10	
Tablica 2. Program osposobljavanja građana za pravilnu uporabu vatrenog oružja – zakonska regulativa 4 sata.....	32
Tablica 3. Rukovanje i gađanje vatrenim oružjem - zakonska regulativa 10 sati.....	33

1. UVOD

Iako je moderna tehnologija omogućila izradu vatrenog oružja s visokim stupnjem pouzdanosti funkcioniranja njegovih sigurnosnih mehanizama, to još uvijek ne jamči sigurnost prilikom rukovanja vatrenim oružjem i neće spriječiti neželjeni hitac koji može imati i smrtonosne posljedice. To se vidi iz činjenice da se nezgode prilikom rukovanja vatrenim oružjem još uvijek događaju.

Općenito govoreći, vatreno oružje može opaliti, a da to strijelac nije želio, samo u dva slučaja. Prvi slučaj je opaljenje uzrokovano mehaničkom greškom vatrenog oružja što je u praksi izuzetno rijetka pojava. U drugom slučaju radi se o pogrešci strijelca, odnosno o nepoštivanju jednog sigurnosnog pravila ili više njih. Premda se u praksi takve nezgode često nazivaju slučajnima, one to nisu, jer se oružje ne može samo po sebi "slučajno" napuniti, usmjeriti i opaliti. Za aktiviranje oružja potrebno je nekoliko radnji koje se ne mogu dogoditi same od sebe. Da bi došlo do opaljenja i nezgode vatrenim oružjem, potrebno je oružje napuniti, usmjeriti i povući okidač. Takav hitac može biti nenamjeren, ali ne i slučajan, jer mu prethodi jedan ili više nesavjesnih sigurnosnih postupaka izazvanih ljudskim činiteljem. Drugim riječima, čak i neispravno oružje samo po sebi ne izaziva nezgode, već su one logična posljedica ljudskog neznanja i nestručnog rukovanja vatrenim oružjem odnosno nepridržavanja pravila sigurnosti.

Naime, sigurna i pravilna uporaba vatrenog oružja ovisi o svjesnosti osobe o potrebi pridržavanja pravila sigurnosti, o stupnju znanja i vještine korisnika koje se odnose na sigurno rukovanje vatrenim oružjem, i naposljetku o njegovoj odgovornosti u dosljednom pridržavanju pravila sigurnosti. Pravilna izobrazba o postupanju vatrenim oružjem zasigurno je jedan od važnijih činitelja koji omogućuje sigurnost prilikom rukovanja vatrenim oružjem. Prema našem mišljenju, za početnika je važnije usvojiti pravila sigurnog rukovanja vatrenim oružjem, negoli vještinu preciznog gađanja, budući da neusvajanje pravila sigurnosti može prouzročiti ozljeđivanje i/ili smrt osobe. Stoga, smatramo da je usvajanje pravila sigurnosti jedna od glavnih i trajnih zadaća svih oblika izobrazbe vatrenim oružjem.

1.1. Oružje – Bitni pojmovi i podjela - (Zakon o oružju, „NN 59/12“)

1.1.1. Bitni pojmovi

I - Vatreno oružje je svako prijenosno cijevno oružje koje ispaljuje, služi za ispaljivanje ili se može lako prepraviti za ispaljivanje sačme, zrna ili nekog drugog projektila djelovanjem potisnog punjenja.

II - Kratko vatreno oružje je oružje čija cijev nije duža od 30 cm a ukupna dužina oružja ne prelazi 60cm.

III - Dugo vatreno oružje je svako vatreno oružje osim kratkog vatrenog oružja.

IV - Automatsko vatreno oružje je svako vatreno oružje koje se nakon opaljenja automatski napuni i koje može ispaliti više od jednog metka jednokratnim pritiskanjem okidača.

V - Poluautomatsko vatreno oružje je oružje koje je nakon ispaljivanja svakog metka ponovno pripravno za ispaljivanje i kod kojeg je iz cijevi jednokratnim pritiskanjem okidača moguće ispaljivati samo po jedan projektil.

VI - Vatreno oružje s repetirajućim mehanizmom je oružje kod kojega je nakon ispaljivanja svakog metka potrebno ručno preko mehanizma iz spremnika ili cilindra ubaciti metak u cijev.

VII - Vatreno oružje s jednostrukim okidanjem je vatreno oružje koje nema spremnik, koje se prije svakog ispaljivanja puni ručnim ubacivanjem metka u komoru ili u nišu za punjenje na poklopcu cijevi.

VIII - Hladno oružje su bodeži, bokseri, bajuneti, mačevi, buzdovani, metalne zvjezdice za bacanje, bez obzira na dužinu oštrice, potajna oružja sa skrivenim oštricama (oružni štapovi, oružni kišobrani i sl.) čije oštrice ili bodlje iskaču pod pritiskom sabijene opruge ili sličnog mehanizma, te palice raznih vrsta čija je osnovna namjena nanošenje ozljeda. Hladnim oružjem mogu se smatrati i drugi predmeti pogodni za nanošenje ozljeda kada je nesporno da su za to namijenjeni.

IX - Oružje za samoobranu je kratko i dugo vatreno oružje različitih kalibara. Ministar nadležan za unutarnje poslove određuje pravilnikom vrste i dozvoljene kalibre.

X - Lovačko oružje je vatreno oružje kojim se smije loviti divljač po propisima o lovstvu.

XI - Zračno oružje su sve vrste pušaka, pištolja, revolvera i drugih naprava koje snagom stlačenog zraka ili drugog plina izbacuju kroz cijev zrno, kuglicu, sačmu ili drugi projektil.

XII - Plinsko oružje su pištolji, revolveri, puške i druge naprave koje pod pritiskom energije barutnog punjenja ili stlačenog plina usmjereno raspršuju neškodljive nadražljive tvari za onesposobljavanje pojedinca koje na ljudsko zdravlje imaju kratkotrajan učinak

1.1.2. Podjela oružja prema Zakonu o oružju „NN 59/12“.

Ovaj Zakon sadrži odredbe koje su u skladu sa sljedećim aktima Europske unije:

- Direktiva Vijeća 91/477/EEZ od 18. lipnja 1991. o kontroli nabavljanja i držanja oružja (SL L 256, 3. 9. 1991.),
- Direktiva 2008/51/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 21. svibnja 2008. kojom se izmjenjuje i dopunjuje Direktiva Vijeća 91/477/EEZ o kontroli nabavljanja i držanja oružja (SL L 179, 8. 7. 2008.).

1.1.3. Vatreno oružje

I - Oružje kategorije A su:

- vojni projektili s eksplozivnim punjenjem i bacači,
- automatsko vatreno oružje,
- vatreno oružje koje je skriveno u drugim predmetima,
- streljiva s probojnim, eksplozivnim ili zapaljivim projektilima te projektili za takvo streljivo,
- streljivo za pištolje i revolvere s projektilom koje ima ekspanzijski učinak i projektili za takvo streljivo osim streljiva za lov ili športsko oružje za osobe kojima je dozvoljeno koristiti ga,
- vojno oružje,
- eksplozivno oružje i njegovi dijelovi,
- posebna oprema sukladno posebnom zakonu,

- oružje koje je izrađeno ili prerađeno bez odobrenja za promet s oružjem, osim oružja iz točke 3. kategorije C i točke 2. kategorije D,
- poluautomatsko vatreno oružje za civilnu uporabu, koje je slično automatskom vatrenom oružju,
- sve vrste oružja s integralnim prigušivačima, prigušivači namijenjeni oružju i dijelovi za prigušivače.

II - Oružje kategorije B su:

- poluautomatsko ili repetirajuće kratkocijevno vatreno oružje,
- jednostrijelno kratkocijevno oružje sa središnjom udarnom iglom,
- jednostrijelno kratkocijevno oružje s rubnim paljenjem, ukupne dužine do 28 cm,
- poluautomatsko dugocijevno vatreno oružje sa spremnikom i ležištem naboja za više od tri naboja,
- poluautomatsko dugocijevno vatreno oružje sa spremnikom i ležištem naboja za najviše tri naboja, kod kojeg se spremnik može skinuti, odnosno nije sigurno da li je oružje takve konstrukcije da ga je moguće uobičajenim alatom preinačiti u više nego trostrijelno oružje s jednim punjenjem,
- repetirajuće i poluautomatsko dugocijevno vatreno oružje s glatkom cijevi ukupne dužine do 60 centimetara,
- repetirajuće dugocijevno vatreno oružje koje nije obuhvaćeno u točki 6.,
- dugocijevno oružje s jednom ili više jednostrijelnih užlijebljenih cijevi,
- poluautomatsko dugocijevno vatreno oružje koje nije obuhvaćeno u točkama 4. do 6. i točki 10. kategorije A,
- jednostrijelno kratkocijevno oružje za streljivo s rubnim paljenjem ukupne dužine iznad 28 cm.,
- jednostrijelno dugocijevno oružje s jednom ili više glatkih cijevi,
- staro oružje,
- jednostrijelno dugocijevno oružje s kombinacijom glatkih i užlijebljenih cijevi.
-

III - Oružje kategorije C su:

- plinsko oružje,
- reprodukcije vatrenog oružja kod kojeg se ne upotrebljava jedinstveni naboj,
- mužari,
- zračno oružje čija kinetička energija je 10,5 J ili veća ili je brzina projektila 200 m/s ili veća i kalibra većeg od 4,5 mm,
- oružje s tetivom čija je sila natega veća od 450 N.

IV - Oružje kategorije D su:

- zračno oružje čija kinetička energija je manja od 10,5 J ili je brzina projektila manja od 200 m/s i kalibra maksimalno 4,5 mm,
- oružje s tetivom čija je sila natega manja od 450 N,
- električni paralizatori,
- raspršivači,
- hladno oružje.

Prethodno navedenom podjelom oružja prema kategorijama s time da je podjela obavljena uz primjenu strožih uvjeta nego što ih propisuje Direktiva o nadzoru nabave i posjedovanja oružja od 18. lipnja 1991. godine (91/477/EEZ) i Direktiva o izmjeni Direktive Vijeća 91/477/EEZ o nadzoru nabave i posjedovanja oružja od 21. svibnja 2008. godine, odnosno pojedine vrste oružja su stavljene u kategoriju koja zahtijeva ispunjavanje strožih uvjeta u pogledu nabave nego što je to propisano Direktivom, međutim navedena Direktiva dozvoljava državama članicama propisivanje strožih uvjeta nego što su propisani Direktivom (ANONYMUS, 2015). Naime, sve vrste vatrenog oružja koje su nabrojene u navedenoj Direktivi svrstane su odredbama ovoga članka u dvije kategorije i to u kategoriju A u koju je razvrstano sve vatreno oružje koje je u Direktivi navedeno kao zabranjeno te u kategoriju B u koju je razvrstano sve ostalo vatreno oružje navedeno u Direktivi, a za koje je prema ovom Zakonu potrebno odobrenje za nabavu. U kategoriju C i D razvrstano je ostalo oružje

koje regulira ovaj Zakon s time da je oružje razvrstano u kategoriju C potrebno nakon nabave prijaviti nadležnoj policijskoj upravi ili postaji ministarstva nadležnog za unutarnje poslove dok ono razvrstano u kategoriju D nije potrebno prijavljivati osim u slučaju prijenosa preko državne granice.

Prethodno navedene vrste oružja se glede prava i obveza vlasnika oružja razvrstava u: (ANONYMUS, 2012 a)

- zabranjeno oružje – oružje i streljivo kategorije A, hladno oružje kojem je osnovna namjena napad ili nanošenje ozljeda, predmeti pogodni za nanošenje ozljeda kada se nose na javnom mjestu, a način ili okolnosti njihovog nošenja ukazuju da se nose kako bi bili uporabljeni za napad ili nanošenje ozljeda, te oružje kategorije C i D kada se koristi za uznemiravanje, napad i nanošenje ozljeda,
- dozvoljeno oružje za koje je potrebno prethodno odobrenje – oružje kategorije B,
- dozvoljeno oružje za koje je potrebna prijava nadležnom tijelu – oružje kategorije C,
- dozvoljeno oružje za koje nije potrebno odobrenje niti prijava nadležnom tijelu – oružje kategorije D osim u slučaju prelaska državne granice.

1.2. Statistički podatci o stradavanju lovaca uslijed nesigurnog rukovanja vatrenim oružjem

Analizom podatka o stradavanju lovaca, članova HLS-a, tijekom lovnih aktivnosti u razdoblju od 1999.-2006. godine utvrđeno je smrtno stradavanje lovaca tijekom svake lovne godine (PINTUR i sur., 2008.). U tom razdoblju ukupno je zabilježeno 27 smrtnih slučajeva. Najviše smrtnih slučajeva zabilježeno je 1999. godine kada je tijekom lova stradalo 5 lovaca. Najmanje lovaca je stradalo 2005. i 2006. godine (2 slučaja godišnje).

U proteklom razdoblju prosječno je godišnje smrtno stradalo 3,37 lovaca (ukupno 62.000 lovaca). Od vatrenog oružja stradala je 81 osoba ili prosječno 10,12 lovaca godišnje. U 33,3% slučajeva ozljede od vatrenog oružja imale su smrtni ishod.

Najčešći uzrok smrtnog stradavanja bilo je ranjavanje od strane drugog lovca (51,8% slučajeva), dok je u 11,1% slučajeva lovac stradao od posljedica neopreznog rukovanja oružja, odnosno samoranjavanja. Najvažniji uzrok smrtnih slučajeva nakon vatrenog oružja su zaostala minskoeksplozivna sredstva nakon Domovinskog rata (4 slučaja).

Iz rezultata je uočljivo da se broj slučajeva stradavanja lovaca od vatrenog oružja ipak smanjuje, naročito kada je riječ o stradavanju sa smrtnim posljedicama. Ova činjenica je važna jer su ozljede prouzrokovane vatrenim oružjem najteže i često ostavljaju posljedice na zdravlje stradalih u obliku lakšeg ili težeg invaliditeta. Sukladno iskustvima drugih zemalja prevenciju je potrebno razvijati kroz kvalitetnu edukaciju mladih lovaca ali i razne edukativne tečajeve iz rukovanja vatrenim oružjem.

1.3. Provedena dosadašnja istraživanja u izobrazbi rukovanja vatrenim oružjem

Na Policijskoj akademiji u Zagrebu provedeno je istraživanje (MRŠIĆ i sur., 2008) na okolnosti sigurnog rukovanja vatrenim oružjem a isto je obuhvatilo 80 ispitanika iz populacije studenata prve godine Visoke policijske škole. Ispitanici su bili podijeljeni u dvije skupine po 40 studenata a u istraživanje su uključeni samo oni ispitanici koji nisu prethodno prošli izobrazbu rukovanja vatrenim oružjem.

Prva skupina ispitanika učila je po metodi „Deset pravila“, školske godine 1999./2000 (MRŠIĆ i sur., 2008). U jednom školskom satu studenti su učili „Deset pravila“, i to na način da su pravila uz pomoć grafoskopa bila projicirana na ploču, a predavač im je posebno objasnio svako od pravila redoslijedom kako su navedena.

1. Upoznajte mehaničke karakteristike oružja kojim rukujete.
2. Ušće cijevi uvijek treba usmjeriti u sigurnom smjeru.
3. Oružje koje nije u uporabi treba biti ispražnjeno.

4. Prije gađanja provjerite nalaze li se u cijevi zapreke.
5. Prije gađanja obvezatno provjerite svoj cilj.
6. Prilikom gađanja uvijek nosite streljačke naočale i štitnike za uši.
7. Ne gađajte prema vodi i tvrdim predmetima.
8. Nikada prepreku ne savladavajte s napunjenim oružjem.
9. Nikada ne prevozite napunjeno oružje u automobilu.
10. Prije gađanja izbjegavajte alkoholna pića.

Druga skupina ispitanika učila je po metodi „Četiri plus šest pravila“, školske godine 2000./2001. Ispitanici su u jednom školskom satu učili najprije „Četiri pravila“,

1. Oružjem uvijek postupajte kao da je napunjeno.
2. Oružje nikada ne usmjeravajte u ono što ne namjeravate gađati.
3. Ne držite prst na okidaču ako niste spremni za paljbu.
4. Prije paljbe obvezno provjerite sigurnost okoline cilja.

a nakon toga, u istom satu, ispitanicima je bilo prezentirano još šest pravila iz skupine „Deset pravila“. Tih šest pravila su pravila sekundarne razine sigurnosti, a pridodani su uz izdvojena četiri pravila kako bi svi ispitanici bili podjednako opterećeni količinom zadanog gradiva (u daljnjem tekstu plus šest pravila).

1. Prije gađanja izbjegavajte alkoholna pića.
2. Prije gađanja provjerite nalaze li se u cijevi zapreke.
3. Prilikom gađanja uvijek nosite streljačke naočale i štitnike za uši.
4. Ne gađajte prema vodi i tvrdim predmetima.
5. Nikada prepreku ne savladavajte s napunjenim oružjem.
6. Nikada ne prevozite napunjeno oružje u automobilu.

Stoga je cilj ovog rada bio istražiti koja metoda učenja pravila sigurnosti daje bolje rezultate, vidljive u većoj sigurnosti rukovanja vatrenim oružjem. Uzimajući u obzir spoznaje iz psihologije učenja, čini se da bi metoda učenja u kojoj bi se prvo učila temeljna, a nakon toga ostala pravila, u odnosu na metodu u kojoj se sva

pravila prezentiraju istodobno, a učenik usvaja pojedina pravila prema vlastitom redosljedu upamćivanja, bila djelotvornija za usvajanje pravila sigurnosti budući da poučavanje po toj metodi bolje slijedi psihološko-pedagoške preporuke za poboljšanje učenja i pamćenja. (Hipoteza I.) Učenje ima svoj tijek, a u konkretnom slučaju vršeno je ispitivanje tijeka učenja pravila sigurnosti tijekom 20 ponavljanja. Drugim riječima, očekuje se da će učinkovitost metode „Četiri plus šest pravila“ mjerena kroz pogreške sigurnosti, pokazati više u ranijim stadijima učenja nego u kasnijim stadijima. (Hipoteza II.)

Obje skupine ispitanika izvodile su vježbe na otvorenoj streljani pištoljem Češka zbrojovka, model 75B kalibra 9 mm. Prilikom izvođenja vježbi korištena je kružna meta R-50 na udaljenosti od 10 metara. Predavač je prije izvođenja svake vježbe ispitanicima ponovio pravila sigurnosti. Konkretno, kada je riječ o prvoj skupini ispitanika Deset pravila, a kada je riječ o drugoj skupini ispitanika najprije naglasio Četiri pravila, a nakon toga ostalih šest pravila. Prije izvođenja svake vježbe, predavač je ispitanicima objasnio i demonstrirao vježbu.

Prvih 10 vježbi izvodilo se školskim streljivom, a drugih 10 vježbi izvodilo se bojevim streljivom. U slučaju obiju vježbi ispitanik je imao zadatak prema danim uputama predavača pristupiti na paljbenu crtu, staviti zaštitne slušalice i naočale, napuniti spremnik streljivom, ispravno prihvatiti i usmjeriti oružje, uložiti spremnik streljiva u oružje, zauzeti pravilan stav za gađanje, povlačenjem navlake ubaciti streljivo u cijev oružja, ciljati u metu, povući okidač te nakon toga isprazniti, provjeriti i odložiti oružje.

Ispitanik nije dobivao povratnu informaciju o pogreškama sigurnosti ukoliko ih je učinio tijekom pojedinog ponavljanja.

Zavisne varijable bile su pet tipova različitih pogrešaka sigurnosti prilikom rukovanja vatrenim oružjem:

1. nenamjerno usmjeravanje cijevi pištolja prema vlastitom tijelu
2. nenamjerno usmjeravanje cijevi pištolja prema drugoj osobi
3. nenamjerno usmjeravanje cijevi pištolja u smjeru u kojem ne postoji siguran hvatač zrna
4. nekontrolirano stavljanje prsta na okidač

5. ostale pogreške tipa sigurnosti (nekontrolirano podešavanje zaštitne opreme s oružjem u ruci, pogreške procedure punjenja i pražnjenja oružja, nepotrebno saginjanje s napunjenim oružjem itd.).

Pogreške sigurnosti prilikom rukovanja i gađanja vatrenim oružjem mjerile su se na streljani u svih 20 vježbi.

Smatrajući kako svaka pojedina pogreška predstavlja rizik za sigurnost, izvršeno je zbrajanje svih pogrešaka određenog tipa koje je ispitanik učinio tijekom vježbi.

Legenda: skupina I = skupina koja je učila po metodi Deset pravila skupina II = skupina koja je učila po metodi Četiri plus šest pravila* $p < 0.05$. ** $p < 0.01$. *** $p < 0.001$

Tablica 1: Usporedba skupine koja je učila po metodi Deset pravila (N=40) i skupine koja je učila po metodi Četiri plus šest pravila (N=40) tijekom 20 vježbi: prosječan broj pogrešaka sigurnosti (M), pripadajuća raspršenja (SD) i F-omjer iz ANOVA-e.

Tipovi pogrešaka sigurnosti	Vježbe 1 – 10 (školsko streljivo)			Vježbe 11 – 20 (bojno streljivo)		
	skupina I (M ± SD)	skupina II (M ± SD)	F-omjer	skupina I (M ± SD)	skupina II (M ± SD)	F-omjer
Okretanje oružja prema vlastitom tijelu	2.15 ± 1.08	1.50 ± 1.09	7.235**	0.33 ± 0.57	0.15 ± 0.36	2.673
Okretanje oružja prema drugoj osobi	2.5 ± 1.30	1.73 ± 1.18	7.810**	0.23 ± 0.53	0.15 ± 0.43	0.485
okretanje oružja u smjeru bez sigurnog hvatača zrna	3.53 ± 1.41	2.58 ± 1.55	8.197**	0.35 ± 0.58	0.18 ± 0.45	2.289
Nekontrolirano stavljanje prsta na obarač	4.4 ± 1.53	2.88 ± 1.34	22.398***	0.90 ± 0.84	0.23 ± 0.43	20.557***
Ostale pogreške sigurnosti	2.23 ± 1.56	1.75 ± 1.24	2.279	0.48 ± 0.68	0.33 ± 0.57	1.141

Vidi se da, od pet mogućih tipova pogrešaka, u četiri tipa skupina koja je učila metodom „Četiri plus šest pravila“ postiže statistički značajno manji broj pogrešaka. Ista analiza provedena je i za vježbe gađanja bojnim streljivom, dakle vježbe koje su uslijedile nakon vježbi školskim streljivom (vježbe 11-20). Dobiven je F-omjer $F(5,74) = 6,848$ koji je značajan uz rizik $p < 0.001$. Univarijatne analize sada su pokazale da skupina Četiri plus šest pravila postiže značajno manji broj pogrešaka samo što se tiče nekontroliranog stavljanja prsta na obarač.

U ostala četiri tipa pogreške nije bilo razlike među skupinama koje su učile po različitim metodama. Dakle, rezultati su u skladu s prvom hipotezom rada, odnosno upućuju kako je skupina koja je učila metodom Četiri plus šest pravila tijekom vježbi radila manje pogreški sigurnosti. Rezultati su i u skladu s drugom hipotezom, odnosno pokazuju da tijekom daljnjeg učenja broj pogrešaka pada, i da se skupine koje su učile različitom metodom izjednačavaju po broju pogrešaka sigurnosti za četiri od pet tipova pogrešaka

2. SIGURNOSNA PRAVILA PRILIKOM RUKOVANJA VATRENIM ORUŽJEM

Praktična uporaba vatrenog oružja je bitna jer uključuje više elemenata od samog pucanja, a promatranjem osobe koja nosi vatreno oružje može se dosta zaključiti o njegovoj uvježbanosti. Takvi detalji ne promiču znalcima, ali ni kriminalcima koji traže priliku za nečasne aktivnosti. Zato su trening i edukacija u praktičnoj upotrebi važan segment u prevenciji protiv kriminala (DRUŽETA, 2011).

Tvrdnje zaposlenika da im poslodavac nije omogućio edukaciju i uvježbavanje loša su isprika, baš kao i tvrdnje poslodavaca da za takvu obuku nemaju uvjete ili financijska sredstva. Za edukaciju u praktičnoj upotrebi pištolja prije svega su potrebni želja za učenjem i stalno uvježbavanje koje se poglavito provodi bez pucanja - tzv. trening na suho. Na upotrebu pištolja djelatnici u privatnoj zaštiti kao i u drugim državnim službama imaju pravo prema različitim zakonskim i podzakonskim aktima. Ključno je da te osobe poznaju zakonsku regulativu o tome kada mogu primijeniti svoje ovlasti, ali i da posjeduju potrebne vještine i znanja za to.

Razina trenutačno propisane obuke nije takva da to može u potpunosti zadovoljiti. Treba ponoviti - poznavanjem taktičko-tehničkih karakteristika i pucanjem u kontroliranim uvjetima jednom godišnje ne dostiže se vještina potrebna za praktičnu upotrebu pištolja. Isto tako, ne zavaravajmo se, sportsko pucanje nije krajnji domet praktične upotrebe pištolja za ovlaštene osobe, kao što ni prakticiranje borilačkih sportova nije dovoljno za praktičnu samoobranu. Postoje temeljna pravila za sigurnu upotrebu vatrenog oružja. Neka od njih proizašla su iz spomenutih sportskih organizacija i natjecanja.

2.1. Pravila primarne razine sigurnosti

2.1.1. Oružjem uvijek postupajte kao da je napunjeno

Ovo je najvažniji savjet. Činjenica je da naše naoružanje nije uvijek pod našim nadzorom. Spremamo ga, dajemo, uzimamo ili zbog nekog drugog razloga ne znamo

u kakvom je stanju. Zbog toga vatrenim oružjem treba uvijek rukovati kao da je napunjen streljivom u cijevi. To je prvo i najvažnije pravilo. Ako ga poštujete, nikad nećete opaliti jer niste znali da je metak u cijevi. Oružje ne puca samo.

Slika 1: Napunjeno oružje streljivom (www.jutarnji.hr)

2.1.2. Oružje nikad ne usmjeravajte u ono što ne namjeravate gađati

Ako se u nekom postupku i pogriješi, a cijevi su okrenute u sigurnom smjeru, ne može doći do nesreće. Oružje se nikad ne okreće u smjeru ljudi, bilo prazno ili napunjeno. Pištolj nije igračka kojom mašemo i zadovoljavamo dječjačke snove ili štitimo neobuzdani ego. To je vatreno oružje koje nanosi smrtonosne ozljede. Zato navedeno pravilo glasi: nikad ne usmjeravati oružje u ono što se ne namjerava gađati. Da bismo u svakom slučaju bili sigurni pri rukovanju vatrenim oružjem, pridržavamo se pravila da je isto uvijek usmjereno u sigurnom pravcu.

3.1.3. Ne držite prst na okidaču ako niste spremni za paljbu

Koristiti sigurnosne sustave čak i kad ste sigurni da pištolj nije napunjen. Prst stavite na okidač samo na streljani i streljačkom mjestu, i samo ako je pištolj uperen u cilj koji želite pogoditi (ANONYMUS, 2010). Nakon opaljenja odmah maknite prst s okidača. Držite kažiprst ispružen duž štitnika okidača.

Slika 2: Prilikom rukovanja oružjem kažiprst se ne smije držati na okidaču
(forum.krstarica.com)

2.1.4. Prije paljbe obvezno provjerite sigurnost okoline cilja

Za vrijeme dok se pripremate za povlačenje okidača na vatrenom oružju morate prvenstveno osmotriti okolinu stajnog mjesta odakle se vrši opaljenje te se pridržavati prethodnih koraka za sigurno rukovanje vatrenim oružjem. Također je od izuzetne važnosti izvršiti osmatranje mete koja je cilj projektila te okolice iste zbog smanjena opasnosti od neželjenih nesreća. Vrlo je bitno znati što se nalazi iza mete zbog mogućeg rikošeta projektila.

3. SIGURNO RUKOVANJE LOVAČKIM ORUŽJEM

Oružje će dugo i dobro služiti ako se osim poznavanje tehničkih osobina puške i streljiva, njime pravilno rukuje, obavlja pregled stanja i provjerava ispravnosti, te pravilno održava. Pregled stanja i provjera ispravnosti oružja i streljiva uobičajena je radnja koju lovac redovito obavlja (JAKELIĆ, 2001.) . Manje uočene nedostatke može i sam otkloniti, a veće će prepustiti puškaru. Pregled stanja površine najlakše je obaviti, već i površnim pogledom otkriva se hrđavost na vanjskim metalnim dijelovima puške i u unutrašnjosti cijevi. Hrđavost u užljebljenim cijevima utječe na vođenje zrna kroz cijev i smanjuje preciznost pogađanja a ako je hrđavost unutrašnjih cijevi velika sigurnost je pri pucanju smanjena. Na preciznost će utjecati i ostatci plašta zrna u cijevi nakon pucanja, pa cijev treba redovito i ispravno čistiti. Pregledom se provjera stanje lotanih spojeva cijevi kod dvocijevke i višecijevke a ako su spojevi popustili puška se ne smije upotrebljavati već je obvezno treba dati na stručni popravak.

Potom se provjerava spoj kundaka i metalnih dijelova puške. Kundak i puščana glava moraju biti vrsto povezani a ako su dijelovi u spoju pokretni, uvršćuju se pritezanjem vijaka. Streljivo mora odgovarati normama i kalibru. Na površini ne smije biti hrđe te papirni tuljci starijeg tipa čahura ne smiju se navlažiti jer će nabubriti te će teško ulaziti u nabojište. Naboje kojima se ošteti vrh zrna zbog višestrukog punjenja i pražnjenja ne treba rabiti u lovu već na strjelištu jer su ima promijenjena balistička svojstva. Budući da postoje po dimenzijama vrlo slični naboji treba paziti pri „razgledavanju“ naboja da se ne zamjene naboji pa se u lov „krivi“ naboji ponesu. U žurbi, u sumraku i noćnom dočeku provjere kalibra neće biti pa uporaba krivih naboja može dovesti do oštećenje puške i ranjavanja lovca. Ako puška nije opalila uzroci su razni a može biti “kratka“ udarna igla, predugo nabojište, slaba udarna opruga (slab udarac igle prepoznaje se po plitkoj deformaciji dna užgala). Ako je udarac igle dostatan, pogreška je u užgalnoj smjesi.

Ako se ne opaljenje već dešavalo, pušku treba odnijeti puškaru koji će otkloniti kvar. Loše pripasivanje kundaka kuglare i metalnih dijelova uzrokuje veći puščani rasip pogodaka. Kućište zatvarača vijcima je čvrsto povezano s kundakom ali ta veza mora biti bez naprezanja spojnih dijelova a što se tiče odnosa kundak – cijev,

najpovoljnije je da puščana cijev cijelom duljinom ne dodiruje kundak a to se provjerava listićem papira koji mora slobodno prolaziti između cijevi i kundaka do spoja cijevi i kućišta zatvarača a ako papir naiđe na prepreku treba je ukloniti. Puškom se rukuje nježno. Kod prelamača spoj je kundaka i glave osjetljiv, posebno to vrijedi za kombinirano oružje, npr. trocijevke. Nasadište kundaka je kratko i postrance dosta tanko i „slabo“ a pri grubljem i nepažljivom rukovanju lako dolazi do oštećenja kundaka, te cijena izrade novog kundaka odgovara cijeni jednostavnije sačmarice.

Stanje zaklopa puške sačmarice provjerava se pomicanjem cijevi, u spoju s puščanom glavom. Puška se uvrsti u stalak te se prst jedne ruke stave na spoj cijevi i glave dok se drugom rukom pokušava pomaknuti cijev (JAKELIĆ, 2001.). Ako se cijevi pomiču, zaklop ne drži dobro i puška nije sigurna te je popravak prijeko potreban. Kakvoća prilijezanja dna cijevi uz puščanu glavu provjerava se tako da se uljnom lampom zacrni površina čela glave a debljina sloja crnila je oko 1 tisućinke milimetra. Nakon zatvaranja i otvaranja puške vidjet će se prema stanju crnila kako cijevi priliježu uz glavu a ako prilijezanje nije potpuno, može se dodatnom obradnom dovesti do optimuma.

Slika 3: Puška sačmarica (www.balkanhunter.rs)

Sigurno punjenje puške sačmarice:

- zapirač se postavi u otkočenom položaj
- potisne se poluga za otvaranje udesno
- puška se otvori zakretanje cijevi prema dolje
- spuste se dva naboja u nabojišta
- polako i nježno zatvori se puška
- nakon zatvaranja, oružje se zakочи ručno ako nije automatski zakočeno

Sigurno pražnjenje puške sačmarice:

- zapirač se postavi u otkočeni položaj
- puška se otvori i preklopi do kraja
- nakon otvaranja puške s ugrađenim izbacivačem, on automatski izbaci prazne čahure a kod pušaka bez izbacivača čahure se izvlače prstima nakon što ih je izvlakač čahura djelomično izgurao iz nabojišta.

Rukovanjem puškom kuglarom ovisi od konstrukcije oružja a najviše su u uporabi puške s valjkastim zatvaračem.

Slika 4: Mauser 98 K (www.blitzteam.team-forum.net)

Sigurno punjenje puške kuglare s okretnim valjkastim zatvaračem „MAUSER 98“:

- zapirač se otkoči
- ručica zatvarača okrene se prema gore i zatvarač se povuče unatrag
- u spremnik se ugura, ovisno o kalibru , 3 – 5 naboja
- potisne se zatvarač koji zahvati naboj iz spremnika i ugura ga u cijev
- zakretanjem zatvarača, čepovi na tijelu zatvarača uđu u utore u kućištu i zaključaju cijev
- zapiračem se puška zakoči

Sigurno pražnjenje puške kuglare s okretnim valjkastim zatvaračem „MAUSER 98“:

- otvaranje poklopca spremnika ili vađenjem promjenjiva spremnik uklone se naboji
- puška se otkoči
- ručica zatvarača se zakrene, okretanjem zatvarača otključava se cijev, povlačenjem zatvarača unatrag izvlakač izvlači čahuru iz cijevi i izbacuje ju iz puške.

Oznake kalibra na puški i dnu čahure naboja moraju biti jednaki dok se naboji nepoznatog podrijetla ne smije rabiti.

Pri odlasku u lov ili na strjeliste oružje se nosi prazno u navlakama ili kovčezima prije svakog stavljanja oružja u navlaku provjerava se da li je oružje prazno (JAKELIĆ, 2001.). U lovištu se puška vadi iz navlake na zbornom mjestu – prije početka lova. Puška sačmarica se sastavlja ali ostaje otvorena a cijevi su uvijek okrenute u vis a u slučaju pojave padalina okreću se prema zemlji. U svim prigodama kada se lovci skupljaju u grupe (nakon pogona, za vrijeme doručka itd), na zbornom mjestu oružje mora biti prazno i usmjereno u sigurnom smjeru. Kada smo u dvojbi da li je zatvoren puška puna ili prazna, treba ju provjeriti otvaranjem a najsigurnije je nakon provjere pušku ostaviti otvorenu.

4. SIGURNO RUKOVANJE VATRENIM ORUŽJEM TJEKOM LOVA

Kad se zauzme mjesto na visokom zasjedu, u pogonu ili na dočeku, lovac provjerava da li u cijevi ima krupnijih nečistoća te zatim puni pušku. Pri punjenju cijevi su okrenute uvis ili prema zemlji a napunjeno se oružje zakoči. Kažiprst se ne smije neprestano držati na okidaču te se posebna pozornost treba obratiti na pušku s povučenom ubrzičom budući da pad puške ili jači udarac mogu izazvati nekontrolirano opaljenje naboja i ugroziti lovca i okolinu.

Zbog sigurnosti pušku treba isprazniti prije penjanja na visoki zasjed, prilikom prelaska preko ograde ili kamenog zida, prije preskakanja jaraka i kanalića, pri vožnji preko rijeke, penjanju uz strmu stijenu itd., dakle, u svakoj situaciji kada lovac može pasti ili dospjeti u nezgodne položaje u kojima napunjena puška postaje izvor mogućih opasnosti. Strano tijelo u puščanoj cijevi može usporiti gibanje projektila te biti uzrokom stvaranja prevelikog tlaka barutnih plinova koji može izazvati oštećenje, napuhavanja ili rasprsnuća cijevi. Nakon što je dan znak trubom o završetku lova oružje se prazni i otvoreno (vidljivo prazno) nosi do mjesta gdje će se spremiti u navlaku ili posebni kovčeg i tako spremljeno odnijeti kući (JAKELIĆ, 2001.). Kod kuće se obvezno vatreno oružje ostavlja u osiguranom (zaključanom) metalnom ormaru odvojeno i osigurano od streljiva te nemogućnosti pristupa vatrenom oružju neovlaštenih osoba. Također se smješteno oružje može dodatno osigurati od neželjene uporabe stavljanjem bravica na okidač koji onemogućuju uporabu oružja.

Sigurnosti će svakako pridonijeti upoznavanje djece s mogućim ozljedama i smrtonosnim učincima djelovanja vatrenog oružja. Djeci se može ponekad u nazočnosti držatelj oružja dati oružje u ruke da ga upoznaju, što će smanjiti njihovu znatiželju koja ih može povući da u odsutnosti držatelja oružja pokušaju doći do oružja i dovesti do neželjenih posljedica. Postavljanje alarmnih uređaja koji čuvaju kuću i oružje upozoravajući na uljeze poseban su doprinos sigurnosti.

Aktiviranje ubrzice: puška je zakočena za vrijeme ciljanja sve do trenutka prije opaljivanja. Ubrzica se ne aktivira čim se lovac smjesti na zasjed već prije početka ciljanja ako nje njezino napinjanje nečujno. Da se izbjegne slučajno opaljivanje puške s ubrzanim otponcem prst se stavlja na otponac neposredno pred opaljivanje. Pri premještanju s jednog lovnog mjesta na drugo u lovu potragom, u pogonu i sl. ubrzica ne smije biti aktivirana cijelo vrijeme već se napinje prije početka ciljanja.

Slika 5: Sigurno rukovanje vatrenim oružjem na strelištu (www.kutjevo.hr)

4.1. Sigurnosna pravila prilikom rukovanja vatrenim oružjem tijekom lova

Sigurnost je temeljni zahtjev koji se postavlja u lovu i streljaštvu. Sigurnost u lovu nije i ne može biti slučajnost već rezultat (JAKELIĆ, 2001.):

1. Sigurnog oružja
2. Znanja o oružju
3. Lovačkog iskustva
4. Obučenosti rukovanja oružjem
5. Odgovornog ponašanja

4.1.1. Sigurnog oružja

Sigurnost lovačkog oružja ovisi o streljivu, zapiraču, čvrstoći cijevi i zaklopu, pogreškama u materijalu. Streljivo koje se koristi mora odgovarati kalibru i stanju puške a u starijim puškama nije dobro rabiti nove naboje s jačim punjenjima jer se njima preopterećuje puška. Uporabom standardnog streljiva čuvamo pušku i dobivamo ugodniji „mekši“ hitac koji neće posebno utjecati na rezultate u lovu. Zapirač mora biti ispravan a sigurnost zapirača ovisi o konstrukciji, preciznosti izradbe i kvalitete materijala a različiti tipovi zapirača nisu jednake kakvoće te je već temeljno već rečeno da niti jedan zapirač nije potpuno siguran. Čvrstoća zaklopa i cijevi osiguravaju izdržljivost puške na visoke tlakove barutnih plinova. Sve se puške iskušavaju probnim nabojima, koji daju veće tlakove od standardnih a nove se sačmarice iskušavaju na tlak od 900 bara te magnum kalibri na 1200 bara. Na pojedinim je puškama na donjoj strani cijevi ugravirano za koje su radne tlakove namijenjene, npr. do 750 bara. Puške užlijebljenih cijevi iskušavaju se nabojima koji stvaraju 30% veći tlak od standardnih naboja. Oštećene cijevi i zaklopa nastalo jakim hrđanjem može biti takovo da oružje nije sigurno za uporabu a redovitim čišćenjem i održavanjem opasnosti od hrđanja svode se na minimum. Pogreške u materijalu od kojih su izrađeni metalni dijelovi rijetke su ali ih može biti a to je razlog više za korištenje standardnog streljiva. Zbog toga je oružje izrađeno od kvalitetnijih i skupljih materijala sigurnije.

4.1.2. Znanja o oružju

Znanje o oružju važan je element koji utječe na sigurnost u lovu. Poznavanje oružja i streljiva, njihovih dobrih i loših (opasnih) svojstava pridonijet će povećanju sigurnosti. Lovac koji dobro poznaje funkcioniranje ubrzice (kako se lako ubrzani otponac aktivira) neće nikada nositi napunjenu pušku s uključenom ubrzicom.

4.1.3. Lovačko iskustvo

Lovačko iskustvo nosi u sebi pozitivne elemente koji bitno utječu na sigurnost u lovu. Brza i kvalitetna procjena sigurnosnih uvjeta prije pucanja razmjerna je lovačkom iskustvu a što je lovačko iskustvo veće, sigurnost pri pucanju je veća.

4.1.4. Obučenosti rukovanja oružjem

Vještina rukovanja oružjem sigurniji je čimbenik koji se povećava s lovačkim iskustvom li i sustavnim vježbanjem. Otpiranje i zapiranje zapirača punjenje i pražnjenje oružja s vremenom postaju automatske radnje koje ostavljaju lovcu više vremena da se posveti sigurnosti.

4.1.5. Odgovornog ponašanja

Odgovorno ponašanje lovca najveća je vrlina koja bino utječe na sigurnost u lovu. Igranje s puškom, usmjeravanje puške u drugog lovca, ostavljanje napunjene puške, uporaba neodgovarajućeg streljiva u oružju samo su neki primjeri krajnje neodgovornog ponašanja koje ne dolikuje pravom lovcu.

Sigurnosni čimbenici mogu se izraziti sigurnosnim pravilima a važno ih je primjenjivati s željom da se ne dogodi nešto loše ni nama niti drugima. Pravila obuhvaćaju rukovanje oružjem, uporabu i čuvanje oružja (JAKELIĆ, 2001.). Da bismo sigurno i kvalitetno rukovali vatrenim oružjem te bili sigurni da neće doći do

neženjenog opaljenja ili neželjenog ozljeđivanja ili samoozljeđivanja potrebo se je pridržavati slijedećih 14 pravila sigurnosti rukovanja vatrenim oružjem tijekom lova.

1. Sigurnost lovačkog oružja ovisi o vama, budite sigurni u to.
2. Oružje se uvijek okreće u sigurnom smjeru a to je i najvažnije načelo. Oružje se nikad ne okreće u smjeru ljudi , bilo prazno ili napunjeno. Kada su lovci u blizini puška se ne smije nositi „lovački“, spuštenih cijevi preko kojih je oslonjena ruka da se odmori. Dovoljan je samo mali okret i za tren su cijevi usmjerene u osobu što je vrlo opasno. Ruka se nikad ne stavlja preko grla cijevi.
3. Rukujte oružjem kao da je napunjeno. Uzimajući pušku u ruke treba uvijek pretpostaviti da je napunjeno. Kada se zatvoreno oružje uzme u ruke treba ga prvo otvoriti i provjeriti da li je napunjeno ili prazno.
4. Ne igrate se oružjem jer oružje nije igračka. S oružjem treba rukovati pažljivo budući je opasno.
5. Ne držite kažiprst stalno na okidaču puške. Kažiprst na okidaču napunjena oružja velika je potencijalna opasnost. Lovac koji stalno drži kažiprst na okidaču stvara nesigurnu i lošu klimu u lovu, ostali (ugroženi) lovci neće ga dobronamjerno gledati. Kažiprst treba držati na štitniku otponca ili puščanoj glavi do pred samo pucanje. To je pravilo posebno važno kod pušaka s ubrzicom gdje i najmanji dodir ispaljuje ubojito zrno.
6. Oružje treba biti otvoreno i prazno kada se ne lovi. Za vrijeme lova lovac je spreman za ispaljivanje hitca u svakom trenutku, u ostalim slučajevima puška mora biti otvorena i prazna.
7. Provjerite prije punjenja (pucanje) da li je cijev čista i nezačepljena. Prije polaska u lov provjerava se u kakvom je stanju oružje. U lovištu, prije punjenja, provjerite da li je cijev čista i nezačepljena. Prepreka u cijevima može izazvati napuhavanje cijevi i njezino uništenje i ozljedu lovca.
8. Ne oslanjajte se na zapirač vaše puške. Zapirač (sigurnosna kočnica) koristan je dio puške ali nije potpuno siguran. I najbolji zapirač samo je dio

mehaničkog sklopa koji može u odlučujućem trenutku zakazati. Bilo kakvo igranje napunjenom a zakočenom, puškom opasno je, nedopustivo i vrlo neodgovorno ponašanje.

9. Popravke i prepravke na puški najbolje obavlja puškar. Bez obzira na stručno znanje ne mijenjajte ništa na puški po načelu „ sam svoj majstor „ i redovito je servisirajte. Puška je složen i precizan mehanizam koji ne trpi nestručne popravke a pogotovo prepravke. Zakon o oružju jasno glasi „Popravke mogu obavljati samo struče osobe u ovlaštenim radionicama“.
10. Upoznajte oružje. Za sigurnost je važno poznavanje oružja, a lovac mora znati osnovne dijelove, način punjenja i pražnjenja, tehnika i balistička svojstva oružja koje koristi.
11. Budite sigurni što je meta i što je u njezinoj blizini. Pri uporabi kuglare posebno treba biti pažljiv zbog velike energije zrna i velikog dometa. Divljač treba dobro promotriti, također i okoliš da ne dođe do nesreće a pri pucanju na krupnu divljač nastoji se pucati tako da zrno leti u smjeru tla. Posebno treba paziti pri pucanju iz sjedećeg, klečećeg i osobito ležećeg položaj, jer zrno može dospjeti daleko i ugroziti lovce ili građane. Na brežuljkastu i valovitu terenu, kada se puca iz niže pozicije na višu ili s jednog brežuljka na drugi, valja obratiti pozornost na to gdje može dospjeti zrno pri promašaju ili prolasku kroz „mekano“ a Lovac mora misliti i na uvjete za pojavu rikošeta. Voda, led, kamen i druge tvrde prepreke mogu preusmjeriti zrno i izazvati nesreću.
12. Zaštitite vid i sluh. Kada je god moguće koristite štitnike za uši i naočale za oči, da se izbjegnu oštećenja sluha i vida. Štitnici za uši, oči zaštite sluha smanjenjem dotoka vanjskih zvukova omogućuju bolju usredotočenost lovca – strijelca na strelištu.
13. Ne uzimajte alkohol, droge i druge lijekove prije i za vrijeme lova. Zabranjeno je korištenje vatrenog oružja pod utjecajem alkohola a lijekovi koji utječu na vožnju automobila ne smiju se rabiti prije i za vrijeme lova. Različite droge osim što su opasne za zdravlje izazivaju nepredvidivo ponašanje a uporaba oružja pod njihovim utjecajem opasna je u svakom pogledu.

14. Oružje i streljivo držati izvan dosega djece i neznanaca. Najbolji je način čuvanja oružja u posebnim čvrstim, sigurnim ormarima (sefovima), koji djeci i nepozvanim osobama onemogućuju pristup.

4.2. Mjere sigurnosti pri provedbi skupnih lovova

Skupnim lovovima lovi se sitna i pojedine vrste krupne divljači. Od krupne divljači skupnim lovom se mogu loviti divlje svinje, a od sitne pernata (fazan, trčka i dr.) i dlakava divljač (zec, lisica, čagalj). Godišnje se u Hrvatskoj provede više od cca 21.000 skupnih lovova (PINTUR i sur., 2012).

4.2.1. Skupni lov na krupnu divljač - (Divlja svinja)

Divlje svinje se love prigonom. U takvom lovu obično sudjeluje velik broj lovaca (ponekad i više od 100) i njihovih pomagača – pogoniča i lovačkih pasa. Sukladno tome potrebna je izvrsna organizacija i planiranje lova kako bi sigurnost sudionika lova bila na visokoj razini.

Organizator lova dužan je odrediti voditelja lova i njegove pomoćnike, a prema potrebi može odrediti osobu iz redova stručnog osoblja za poduzimanje dodatnih mjera sigurnosti sudionika lova (PINTUR i sur., 2012). Nakon toga dužnost je voditelja lova, prije početka samog lova upoznati sve sudionike s pravilima sigurnosti koja će se primijeniti u provedbi lova.

Lovca do stajališnog mjesta dovodi voditelj lova ili osoba koju on ovlasti. Prigodom zauzimanja stajališta, osoba koja raspoređuje lovce na stajališna mjesta upoznaje lovca s položajem susjednih lovaca, smjerom kretanja prigona te dozvoljeni smjer pucanja na divljač. Voditelj lova dužan je opomenuti lovca koji se ne pridržava pravila ponašanja u lovu, a kod ponovljenog nepoštivanja pravila, isključiti ga iz lova.

Da bi skupni lov bio proveden na siguran i bezopasan način potrebno je da se lovci pridržavaju osnovnih, pisanih i nepisanih pravila koja su neophodna za sigurnost svih sudionika u lovu.

Prije početka i poslije završetka prigona nije dozvoljeno pucanje na divljač, a puška je u lovu otvorena i prazna te se puni i prazni po zauzimanju stajališnog mjesta i znakova za početak, odnosno završetak prigona.

Prije punjenja oružja važno je pregledati prohodnost cijevi a puška se puni u položaju cijevi koso prema gore ili dolje dok obvezno cijev puške nikad ne smije biti okrenuta prema ostalim sudionicima u lovu. Svaki lovac mora biti upoznat sa stajalištem susjednih lovaca prije započetog prigona, te uvjetima i dozvoljenim smjerovima gađanja.

U skupnom lovu na divlje svinje, zabranjeno je pratiti puškom divljač ili pucati na nju, dok nije prešla zamišljenu liniju stajališnih mjesta lovaca a vrlo važna napomena da u skupnom lovu se ne smije pucati na divljač u smjeru prigona, osim ukoliko voditelj lova to nije izričito dozvolio uz uvjet da se lovci na stajalištima tijekom prigona upozore zvučnim signalom kada ta mogućnost odstrjela prestaje radi približavanja prigona.

Ubrzač okidanja u skupnom lovu ne smije se koristiti a lovac smije pucati na divljač koja se lovi samo, ako je siguran da time ne ugrožava živote ljudi, kao i njihovu imovinu.

Strogo je zabranjeno svako pomicanje lovaca sa stajališnog mjesta koje mu je odredio voditelj lova ili osoba koja koju je on ovlastio a stajalište na koje je raspoređen, lovac ne smije napustiti prije znaka završetka prigona, odnosno do dolaska voditelja lova kojeg upoznaje sa eventualnim odstrjelom ili ranjavanjem divljači.

4.2.2. Skupni lov na sitnu dlakavu i pernatu divljač

Skupni lovovi, ovisno o vrsti sitne divljači koja se lovi, mogu se organizirati kao lov prigonom, lov pogonom i kružni lov.

Ukoliko se radi o lovu prigonom, voditelj lova posebno skreće pozornost lovcima na zabranu pucanja u smjeru prigona na pernatu divljač koja let ispod 10 m

visine, kao i na zabranu pucanja na divljač u smjeru susjednih lovaca, ako ista trči, odnosno leti niže od 10 m visine (PINTUR i sur., 2012). Odstrjel takve divljači dozvoljen je nakon što ista prođe zamišljenu liniju lovaca na stajalištima

Kod provedbe lova pogonom, kada se svi sudionici lova kreću usporedno u istom smjeru, u jednoj liniji, izuzetno je važno upozoriti sudionike lova da ne smiju izlaziti iz te linije, a ukoliko se to dogodi voditelj lova zvučnim signalom mora zaustaviti lov dok se linija ne poravna. Odstrjel divljači u takvom lovu dozvoljen je ispred linije lovaca i nakon što je divljač preletjela ili protrčala kroz zamišljenu liniju u kojoj se kreću lovci. Ukoliko odstrijeljena ili ranjena divljač nije pronađena, lov se zaustavlja zvučnim signalom dok navedena divljač ne bude pronađena.

Kružni lov je takav način skupnog lova u kojem se svi sudionici lova kreću prema sredini zamišljenog kruga. Radi sigurnosti svih sudionika lova kod planiranja lova nužno je označiti središte i unutrašnji sigurnosni krug lova. Kada sudionici lova dođu do tog kruga, koji je promjera dvostrukog dometa sačme (ovisno o promjeru sačme, cca 200-350m), odnosno nakon zvučnog signala lovnika, dozvoljen je odstrjel divljači samo nakon što divljač prođe zamišljenu liniju kruga, dakle iza leđa lovaca.

Lovačko oružje se puni lovačkim nabojima zauzimanjem mjesta za početak lova kod pojedinačnog lova, odnosno davanjem znaka za početak lova kod skupnog lova te se dugačko vatreno oružje, bez obzira na to radi li se o pojedinačnom ili skupnom lovu, uvijek mora nositi tako da su cijevi okrenute uvis, a kratko vatreno oružje u navlaci.

5. STANJE IZOBRAZBE PRI RUKOVANJU VATRENIM ORUŽJEM U REPUBLICI HRVATSKOJ

U Republici Hrvatskoj izobrazba se provodi prema nekim od pravila sigurnosti koja postoje u domaćoj literaturi. Broj pravila sigurnosti razlikuje se od autora do autora.

Tako na primjer IVANDA i sur. (1996.) navode "Deset zlatnih pravila sigurnosti prilikom gađanja i rukovanja oružjem" (u daljnjem tekstu: Deset pravila), a RADMILOVIĆ (1997.) navodi četrnaest "Osnovnih pravila sigurnosti pri rukovanju i gađanju vatrenim oružjem".

Slika 6: Sigurno rukovanje vatrenim oružjem na strelištu (www.v2.hrvatski-vojn timer.hr/hrvatski-vojn timer)

Deset pravila, konkretno ih navodimo:

1. Upoznajte mehaničke karakteristike oružja kojim rukujete.
2. Ušće cijevi uvijek treba usmjeriti u sigurnom smjeru.
3. Oružje koje nije u uporabi treba biti ispražnjeno.
4. Prije gađanja provjerite nalaze li se u cijevi zapreke.
5. Prije gađanja obvezatno provjerite svoj cilj.
6. Prilikom gađanja uvijek nosite streljačke naočale i štitnike za uši.

7. Ne gađajte prema vodi i tvrdim predmetima.
8. Nikada prepreku ne savladavajte s napunjenim oružjem.
9. Nikada ne prevozite napunjeno oružje u automobilu.
10. Prije gađanja izbjegavajte alkoholna pića.

Ako analiziramo navedena pravila sigurnosti, dolazimo do zaključka da su neka od njih temeljna za sigurnost života i obvezna su u svakoj situaciji, te ih stoga možemo smatrati pravilima primarne razine sigurnosti (MRŠIĆ i sur., 2008). Takvo je, primjerice, pravilo "Oružje nikada ne usmjeravajte u ono što ne namjeravate gađati". Neka druga pravila sigurnosti su manje važna s obzirom na moguće posljedice te ih stoga možemo ubrojiti u pravila sekundarne razine sigurnosti. Jedno od takvih pravila je "Prilikom gađanja uvijek nosite streljačke naočale i štitnike za uši". Unutar sustava „Deset pravila“ nisu posebno istaknuta pravila koja su najvažnija za sigurnost života, odnosno nisu izdvojena pravila primarne razine i pravila sekundarne razine sigurnosti. I u njemačkoj stručnoj literaturi navode se pravila sigurnosti na način da su pomiješana pravila primarne i sekundarne razine sigurnosti.

Na primjer, HARTINK (1999.) na taj način navodi dvanaest pravila sigurnosti, a (HUBNER 1975.) navodi jedanaest, a kasnije (HUBNER, 1978.) šesnaest pravila sigurnosti. Za razliku od navedenog, u novije vrijeme se, u stručnoj literaturi i izobrazbi u SAD-u, razdvajaju primarna pravila koja su temeljna i vrijede u svim situacijama rukovanja vatrenim oružjem, od pravila koja su specifična za određene situacije (npr. pravila sigurnosti na streljanama, pravila sigurnosti čuvanja oružja kod kuće, pravila sigurnosti prilikom transporta oružja itd.). Privatne škole koje se bave izobrazbom rukovanja oružjem, te državne institucije u tom dijelu svijeta (NRA, Gunsite Academy - Jeff Cooper, ICITAP – The International Criminal Investigative Training Assistance Program, u sklopu Ministarstva pravosuđa SAD-a čiji su programi namijenjeni razvoju profesionalnih institucija za provedbu zakona, itd.), imaju normirana pravila koja ulaze u određenu razinu sigurnosti. Jedan od mogućih razloga za usvajanje takvog pristupa može biti u potrebi da veliki broj civila, koji prema tamošnjim propisima može, a onda i ima oružje, usvoji ona najbitnija pravila važna za sigurnost života. Spoznaje iz psihologije pamćenja i učenja podržavaju učenje po ovakvom pristupu. Primjerice, iz psihologije učenja poznato je da se lakše

upamti manja količina gradiva negoli veća, te da se lakše pamti ono što je perceptivno istaknuto. Najčešće navođena pravila primarne razine sigurnosti su "Četiri temeljna pravila sigurnosti":

1. Oružjem uvijek postupajte kao da je napunjeno.
2. Oružje nikada ne usmjeravajte u ono što ne namjeravate gađati.
3. Ne držite prst na okidaču ako niste spremni za paljbu.
4. Prije paljbe obvezno provjerite sigurnost okoline cilja.

5.1. Osposobljavanje građana za pravilnu uporabu vatrenog oružja (Pravilnik o programu i načinu osposobljavanja građana za pravilnu uporabu vatrenog oružja „NN 130/12“)

Osposobljavanje mogu obavljati policijske uprave prema mjestu prebivališta građana, Policijska akademija Ministarstva unutarnjih poslova te ustanove i druge pravne osobe koje za obavljanje te djelatnosti imaju odobrenje Ministarstva a osposobljavanje se sastoji od teorijske i praktične nastave u trajanju od 14 nastavnih sati, prema nastavnim cjelinama (ANONYMUS 2012/b).

Nakon završetka osposobljavanja, građani pristupaju polaganju ispita o osposobljenosti za pravilnu uporabu vatrenog oružja pred ispitnim povjerenstvom a ispit sastoji se od:

1. usmene i praktične provjere znanja,
2. provedbe ocjenskog gađanja

Ocjensko gađanje obavlja se pod sljedećim uvjetima:

1. Pištolj, kalibra .9 mm Para ili revolver, kalibra .38 special s osam naboja (3 probna i 5 za ocjenu) u stojećem stavu na udaljenosti 10 metara od mete (R 50) te građanin od pet (5) naboja mora imati najmanje tri (3) pogotka u metu.

2. Puška s užlijebljenom cijevi kalibra najmanje .223 Remington s osam naboja (3 probna i 5 za ocjenu), u ležećem stavu s naslonom, na udaljenost 50 metara od mete (R 50) te građanin od pet (5) naboja mora imati najmanje tri (3) pogotka u metu.

3. Puška s glatkom cijevi kalibra 12 s osam naboja s kuglom (3 probna i 5 za ocjenu) u stojećem stavu na udaljenost 15 metra od meta (R 50) te građanin od pet (5) naboja s kuglom mora imati najmanje tri (3) pogotka u metu.

Gađanje na strelištu obavlja se onom vrstom oružja za koju je građanin kod nadležnog tijela podnio zahtjev za izdavanje odobrenja za nabavu oružja (kratko vatreno oružje – pištolj ili revolver, dugo vatreno oružje – s užlijebljenom ili s glatkom cijevi).

Gađanje dugim vatrenim oružjem obavlja se na strelištu za dugo vatreno oružje.

Uspjeh na ispitu ocjenjuje se ocjenom „položio“ ili „nije položio“. Polaznik se ocjenjuje ocjenom „položio“, ako je zadovoljio na usmenoj i praktičnoj provjeri znanja i ocjenskom gađanju a ako jednu od navedenih stavki nije zadovoljio smatra se da „nije položio“ ispit.

Tablica 2: Program osposobljavanja građana za pravilnu uporabu vatrenog oružja (ANONYMUS, 2012/b) - zakonska regulativa – 4 sata

	NASTAVNE TEME	BROJ SATI
1.	<p>OSNOVE ZAKONSKIH ODREDBI ZAKONA O ORUŽJU</p> <ul style="list-style-type: none"> – temeljne odredbe Zakona o oružju – isprave o oružju – postupanje s oružjem i streljivom – postupak s oružjem u slučaju smrti vlasnika oružja – oduzimanje oružja, streljiva i isprava o oružju – unos i iznos oružja i streljiva – kaznene odredbe Zakona o oružju koje se odnose na građane 	2
2.	<p>ZAKONSKI UVJETI ZA UPORABU VATRENOG ORUŽJA</p> <ul style="list-style-type: none"> – nužna obrana – krajnja nužda – postupak nakon uporabe vatrenog oružja – kažnjive radnje koje nastaju nezakonitom uporabom vatrenog oružja 	2

Tablica 3: Rukovanje i gađanje vatrenim oružjem - zakonska regulativa 10 sati

	NASTAVNE TEME	BROJ SATI
1.	<p>SIGURNOST PRI RUKOVANJU VATRENIM ORUŽJEM</p> <ul style="list-style-type: none"> – primarne mjere sigurnosti – sekundarne mjere sigurnosti – sigurnost pohranjivanja oružja – sigurnosne procedure i postupci s vatrenim oružjem – sigurnost nošenja vatrenog oružja – sigurnost na strelištu 	2
2.	<p>KRATKO I DUGO VATRENO ORUŽJE</p> <ul style="list-style-type: none"> – taktičke i tehničke karakteristike kratkog i dugog vatrenog oružja – glavni dijelovi – sigurnosni sustavi – funkcionalne poluge – sustavi okidanja – održavanje vatrenog oružja 	2
3.	<p>OSNOVE VJEŠTINE GAĐANJA</p> <ul style="list-style-type: none"> – hvat i držanje oružja – stavovi za gađanje – ciljanje – okidanje 	1
4.	<p>PRAKTIČNE VJEŽBE U RUKOVANJU VATRENIM ORUŽJEM</p>	2

	<ul style="list-style-type: none"> – mjere i radnje pri provjeri stanja napunjenosti oružja – uporaba funkcionalnih i sigurnosnih poluga – rastavljanje i sastavljanje – punjenje i pražnjenje vatrenog oružja 	
5.	<p>GAĐANJE KRATKIM VATRENIM ORUŽJEM – pištolj, kalibra 9 mm Para ili revolver, kalibra .38 special</p> <p>Izvodi se pod sljedećim uvjetima:</p> <ul style="list-style-type: none"> – minimalno deset naboja – stav stojeći – hvat dvoručni – udaljenost 10 metara – meta R 50 <p>GAĐANJE DUGIM VATRENIM ORUŽJEM – puška s užlijebrenom cijevi kalibra najmanje .223 Remington i puška s glatkom cijevi kalibra 12</p> <p>Izvodi se pod sljedećim uvjetima:</p> <ul style="list-style-type: none"> – minimalno deset naboja – stav ležeći s naslonom za pušku s užlijebrenom cijevi, odnosno stav stojeći za pušku s glatkom cijevi – udaljenost 50 metara za pušku s užlijebrenom cijevi – udaljenost 15 metra za pušku s glatkom cijevi – meta R 50 	3

6. RASPRAVA

Kao što je u uvodu ovoga rada naznačeno da vatreno oružje može opaliti, a da to strijelac nije želio, samo u dva slučaja. Prvi slučaj je opaljenje uzrokovano mehaničkom greškom vatrenog oružja što je u praksi izuzetno rijetka pojava. U drugom slučaju radi se o pogrešci strijelca, odnosno o nepoštivanju jednog sigurnosnog pravila ili više njih premda se u praksi takve nezgode često nazivaju slučajnima, one to nisu, jer se oružje ne može samo po sebi "slučajno" napuniti, usmjeriti i opaliti. Stoga je izvršenom analizom provedenog istraživanja od strane ovlaštenih službenih osoba Policijske akademije u Zagrebu na okolnosti sigurnog rukovanja vatrenim oružjem (MRŠIĆ i sur., 2008), s ciljem obrade prikupljenih podataka poradi usvajanja metode učenja pravila sigurnosti. U prvoj skupini se koristila metoda učenja „Deset pravila“ dok je druga metoda učenja „Četiri plus šest pravila“ što znači da su se najprije učila četiri temeljna pravila a nakon toga šest pravila tzv. sekundarne razine sigurnosti. Iz navedenog istraživanja su preuzeti podatci o broju sati teorijskog učenja koji je predviđen nastavnim planom i programom za teorijski dio izobrazbe ali samo za sigurnosna pravila prilikom rukovanja vatrenim oružjem, korišten je jedan školski sat te praktični dio, tj. rukovanje vatrenim oružjem školskim i bojevim streljivom. Na otvorenoj streljani, svaki ispitanik je prethodno izvršio dvadeset vježbi, deset vježbi školskim streljivom i deset vježbi bojevim streljivom što je licencirani sudac evidentirao pogreške, ne navodeći ispitaniku o ukazanim pogreškama ukoliko ih je bilo. Izvršenom analizom dobivenih podataka utvrđeno je da osobe koje uče, tj. buduće ovlaštene službene osobe i nakon teoretske i praktične nastave čine pogreške prilikom rukovanja vatrenim oružjem što za posljedicu može imati nanošenje teških tjelesnih ozljeda pa u krajnjem slučaju nerijetko dovodi i do usmrćivanja.

Na prethodno navedeno u ovome radu povučena je paralela između izobrazbe rukovanja vatrenim oružjem na Policijskoj akademiji s Pravilnikom o programu i načinu osposobljavanja građana za pravilnu uporabu vatrenog oružja „NN 130/12“, tj. o broju sati teorijske i praktične nastave, vrste naoružanja iz kojeg se vrši gađanje te ocjene koja zadovoljava da građanin dobije dozvolu za držanje i nošenje vatrenog oružja.

Zakonska regulativa nalaže da građanin mora četiri školska sata slušati predavanje iz nastavnih tema i to dva sata iz teme „Osnove zakonskih odredbi Zakona o oružju“ i dva sata „Zakonske uvjete za uporabu vatrenog oružja“ što se smatra da je premalo vremena da građanin savlada osnovne pojmove tj. nastavne cjeline (temeljne odredbe Zakona o oružju, isprave o oružju, postupanje s oružjem i streljivom, postupak s oružjem u slučaju smrti vlasnika oružja, oduzimanje oružja, streljiva i isprava o oružju, unos i iznos oružja i streljiva, kaznene odredbe Zakona o oružju koje se odnose na građane). Za prethodno navedene cjeline predviđena je izobrazba u trajanju od dva školska sata te također dva školska sata za osnovne pojmove zakonskih uvjeta za uporabu vatrenog oružja (nužna obrana, krajnja nužda, postupak nakon uporabe vatrenog oružja, kažnjive radnje koje nastaju nezakonitom uporabom vatrenog oružja). Sama definicija „nužna obrana je ona obrana koja je prijeko potrebna da počinitelj od sebe ili od drugog otkloni istodobni ili izravno prijeteći protupravni napad“, je gledajući s strane primjenjivanja preširoka da bi se obradila za deset školskih sati a u izobrazbi građana za uporabu varenog oružja se predviđa oko 25 minuta. Dok je definicija krajnje nužde još zahtjevnija za obradu kao teme od nužne obrane a za istu joj je predviđeno oko 25 minuta izobrazbe.

Drugi dio izobrazbe sastoji se od pet cjelina a zakonskom regulativom je predviđeno deset školskih sati za obradu sljedećih tema: Sigurnost pri rukovanju vatrenim oružjem (2 sata), Kratko i dugo vatreno oružje (2 sata), Osnovne vještine gađanja (1 sat), Praktične vježbe pri rukovanju vatrenim oružjem (2 sata) i Gađanje vatrenim oružjem (3 sata).

Iz navedenog je vidljivo da svaka cjelina ima za obraditi veći dio tema koje su neophodne za sigurno rukovanje vatrenim oružjem. Tako npr. cjelina „ Sigurnost pri rukovanju vatreni oružjem (2 sata) obrađuje teme: 1.Primarne mjere sigurnosti; 2. Sekundarne mjere sigurnosti; 3. Sigurnost pohranjivanja oružja; 4. Sigurnosne procedure i postupci s vatrenim oružjem; 5. Sigurnost nošenja vatrenog oružja; 6. Sigurnost na strelištu. Navedene teme se moraju obraditi u dva školska sata tj. ne pridodajući veću niti manju važnost niti jednoj temi možemo zaključiti da za svaku temu se pristupa s namjerom da se obrađuje za vrijeme od 15 minuta.

U navedenim temama se nalaze teme primarne i sekundarne razine sigurnosti koje su prethodno opisane prilikom provođenja istraživanja u izobrazbi studenata Visoke policijske škole u Zagrebu te se došlo do zaključka nakon jednog školskog sata učenja samo razina sigurnosti i poslije još dvadeset vježbi (10 školskim i 10 bojnim streljivom), a prethodno je licencirani predavač ponaosob svakom ispitaniku ponovio razine sigurnosti, dolazilo je do pogrešaka prilikom rukovanja vatrenim oružjem dok se u izobrazbi za osposobljavanje građanina za rukovanje vatrenim oružjem puno manje vremena provodi s ciljem praktičnog rukovanja vatrenim oružjem (gađanje 3 sata), može zaključiti da su građani koji su osposobljeni za rukovanje vatrenim oružjem velikim djelom nestručni te nemaju dovoljno znanja i vještine za sigurno rukovanje vatrenim oružjem a samim tim je ugrožena kako njihova sigurnost tako i sigurnost drugi. U navedenu skupinu građana spadaju zaštitari, lovci i druge osobe koje ispunjavaju uvjete za držanje i nošenje vatrenog oružja.

Prema mojem mišljenju, za početnika je važnije usvojiti pravila sigurnog rukovanja vatrenim oružjem, negoli vještinu preciznog gađanja, budući da neusvajanje pravila sigurnosti može prouzročiti ozljeđivanje i/ili smrt osobe. Stoga, smatram da je usvajanje pravila sigurnosti jedna od glavnih i trajnih zadaća svih oblika izobrazbe vatrenim oružjem.

7. ZAKLJUČAK

Vatreno oružje u posjedu je mnogih građana, a postoji način na koji se može i mora utjecati preventivno da ne bi došlo do neželjenih posljedica koje u dosta slučajeva budu pogubne. Da bi se poboljšalo stanje sigurnosti prilikom rukovanja vatrenim oružjem prvenstveno se mora mijenjati zakonska regulativa prilikom izobrazbe i osposobljavanja građana za pravilnu uporabu vatrenog oružja, budući je to temelj od kojeg građani, na zakonit način, dolaze u doticaj s vatrenim oružjem. Nedopustivo je da građanin koji posjeduje vatreno oružje za držanje i nošenje (lovci, zaštitari) prolaze tečaj izobrazbe u trajanju od 14 školskih sati nakon čega su osposobljeni za obavljanje djelatnosti vatrenim oružjem u svojoj nadležnosti.

Da ne bi došlo do neželjenog opaljenja vatrenog oružja trebaju se poštivati prvenstveno pravila primarne razine sigurnosti jer ukoliko se pogriješi jednim od pravila sekundarne razine sigurnosti, poštujući načela primarne razine do neželjenog opaljenja neće doći.

1. Oružjem uvijek postupajte kao da je napunjeno.
2. Oružje nikada ne usmjeravajte u ono što ne namjeravate gađati.
3. Ne držite prst na okidaču ako niste spremni za paljbu.
4. Prije paljbe obvezno provjerite sigurnost okoline cilja.

8. LITERATURA

1. ANONYMUS (2010): Kako sigurno i pravilno koristiti pištolj (i drugo vatreno oružje). <http://www.savjetnica.com/kako-sigurno-i-pravilno-koristiti-pistolj-i-drugo-vatreno-oruzje/>
2. ANONYMUS (2015): Prijedlog zakona o nabavi i registraciji oružja građana s konačnim prijedlogom zakona. MUP, Zagreb.
3. ANONYMUS (2012/a): Zakon o oružju (NN 59/12).
4. ANONYMUS (2012/b): Pravilnik o programu i načinu provedbe osposobljavanja građana za pravilnu uporabu vatrenog oružja (NN 130/12).
5. DRUŽETA, K. (2011): Sigurno rukovanje pištoljem. Zaštita br. 4. <http://www.svijetosiguranja.eu/hr/clanak/2011/7/sigurno-rukovanje-pistoljem,192,5934.html>
6. HARTNIK, E. A. (1999): Sačmarice i druge lovačke puške, enciklopedija. Veble commerc, Zagreb.
7. HÜBNER, S. F. (1975): Der internationale Polizei-Combat-Parcours Schwäbisch Hall: Journal – Verlag Schwend GmbH.
8. HÜBNER, S. F. (1978): Internationale Polizei Taktiken und Ausbildungen Schwäbisch Hall: Journal– Verlag Schwend GmbH.
9. IVANDA, S., D. TRKULJA, P. VEIĆ, (1996): Priručnik za osposobljavanje vlasnika i korisnika vatrenog oružja. MUP RH, Zagreb.
10. JAKELIĆ, I. Z. (2001): Lovачko oružje. Jakelić izdavaštvo. Zagreb.
11. MRŠIĆ M, T. LJUBIN, A. BRITVEC (2008): Evaulacija dvije metode nastave. Polic. sigur. godina 17/1-2, 16-26.
12. PINTUR K., A. OFNER, V. SLIJEPEVIĆ, D. ANDRIJAŠEVIĆ (2012): Mjere sigurnosti pri provedbi skupnih lovova. Zbornik radova 4. međunarodni stručno-znanstveni skup Zaštita na radu i zaštita zdravlja. 817 – 822.
13. PINTUR K, I. BUDOR, T. FLORIJAČIĆ (2008): Analiza stradavanja članova Hrvatskog lovačkog saveza tijekom lovnih aktivnosti u razdoblju od 1999. – 2006. Godine. Zbornik radova 2. međunarodni stručno-znanstveni skup Zaštita na radu i zaštita zdravlja, 609 – 613.

14. RADMILOVIĆ, R. (1997): Držanje, nošenje i pravilna uporaba vatrenog oružja
Priručnik za izobrazbu čuvara. LAS d.o.o., Zagreb, 165-199.